



คู่มือ

# การปฏิบัติงาน

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

การบริหารจัดการ  
กลุ่มนิเทศ ติดตาม  
และประเมินผล  
การจัดการศึกษา

2  
5  
6  
4

นางสาวจินตนา สุขสมแดน  
ศึกษานิเทศก์



สพป.กจ.2



คู่มือ การปฏิบัติงาน (Work Manual)  
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ของ

นางสาวจินตนา สุขสมแดน  
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

**คู่มือการปฏิบัติงาน**  
**การบริหารจัดการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา**  
**น.ส.จินตนา สุขสมแดน**  
**ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา**

## 1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

- 1.1 เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการปฏิบัติราชการของบุคลากรกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
- 1.2 เพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
- 1.3 เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในบทบาท หน้าที่ และภารกิจของศึกษานิเทศก์

## 2. ขอบเขต (Scope)

2.1 บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา บริหาร จัดการให้งาน ภารกิจภายในกลุ่ม สำเร็จลุล่วง โดยยึดกรอบงานต่างๆ ดังนี้

### 2.1.1 งานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง

ศึกษานิเทศก์ทุกคน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ดังนี้

- 1) งานนิเทศการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการ เรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ
- 2) การศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือและสื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และ เผยแพร่ให้ครูได้ใช้ในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนการสอน
- 3) การวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรม และ เทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้สนใจทั่วไป
- 4) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนการ นิเทศและการพัฒนางานวิชาการ
- 5) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

### 2.1.2 งานตามขอบข่าย ภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นกลุ่มงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา การวิเคราะห์ วิจัย การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ใน การบริหารจัดการ และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนทั้งระบบเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับ งานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษา หลักสูตร

กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสามารถในการวางแผน การนิเทศการศึกษา งานวิชาการ งานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษา และจัดทำรายงานโดย แสดงให้เห็นว่ามีการวิจัยและพัฒนา สร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศการศึกษา มีการเผยแพร่ มีการถ่ายทอด มีการพัฒนาตนและพัฒนาวิชาชีพ มีเทคนิคขั้นสูงในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเป็นแบบอย่างแก่วิชาชีพ ส่งผลให้ครูและบุคลากรในเขตพื้นที่ การศึกษา สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของเขต พื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

## 2.2 ภารกิจ สารระความรู้ และลักษณะงานที่ปฏิบัติ

**2.2.1 การนิเทศการศึกษา** ได้แก่ หลักการและรูปแบบการนิเทศ วิธีการและกระบวนการนิเทศ กลยุทธ์การนิเทศการศึกษา ในเรื่องการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษา การสร้างทักษะในการนิเทศการ ใช้กลยุทธ์ในการนิเทศ การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ การควบคุมและการประเมินเพื่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา การนิเทศภายใน โดยสามารถวิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาระบบการ นิเทศภายในสถานศึกษา ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ การศึกษา ประสาน สนับสนุน และเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิค การนิเทศได้อย่างหลากหลายด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

**2.2.2 นโยบายและการวางแผนการศึกษา** ได้แก่ ระบบและทฤษฎีการวางแผน บริบททาง เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา แผนการศึกษาระดับชาติ การวิเคราะห์และกำหนด นโยบายการศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและประเมินนโยบายการศึกษา โดยสามารถ ให้คำแนะนำ ประเมินเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผล เพื่อจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการ และ การติดตามประเมินผลด้านการศึกษา กำหนดนโยบาย การวางแผนดำเนินงาน และการประเมินคุณภาพการ จัด การศึกษา ที่มุ่งให้เกิดผลดี คุ่มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อม

**2.2.3 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน** ได้แก่ หลักสูตร การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักการ พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาการศึกษา การวัดและการประเมินผล การจัดการศึกษาพิเศษ โดย สามารถให้คำแนะนำ คำปรึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาธิต แนะนำ ครู ให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน ประเมินหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

**2.2.4 การประกันคุณภาพการศึกษา** ได้แก่ การบริหารคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษา กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดทำมาตรฐานและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและการวาง ระบบการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพร้อมรับการ ประเมินภายนอก

**2.2.5 การบริหารจัดการการศึกษา** ได้แก่ หลักและระบบขอบข่ายการจัดการศึกษา หลักการ บริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การปฏิรูปการศึกษา กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ จัด การศึกษา โดยสามารถให้คำปรึกษา แนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการนิเทศ การบริหารจัดการสถานศึกษา ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

**2.2.6 การวิจัยทางการศึกษา** ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย กระบวนการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ โดยสามารถให้คำแนะนำ ปรัชญา เกี่ยวกับการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

**2.2.7 กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ** ได้แก่ กลวิธีการ นำเสนอความรู้ แนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การเขียนรายงาน บทความ ผลงาน ผลการศึกษาค้นคว้า ฯลฯ การวิเคราะห์ วิเคราะห์ผลงานทางวิชาการอย่างสร้างสรรค์ โดยสามารถเขียนเอกสารทางวิชาการประเภท ต่างๆ แนะนำและให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารทางวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎีด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมต่อการเรียนรู้

**2.2.8 การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ** ได้แก่ หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์ สำนักงานอัตโนมัติ โดยสามารถใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาตนและการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม ให้คำปรึกษา แนะนำการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา

**2.2.9 คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์** ได้แก่ คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ ศึกษานิเทศก์ จรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ มีหลักธรรมในการนิเทศและประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

## 2.3 ขอบข่ายภารกิจกลุ่มงาน

**2.3.1 งานธุรการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา** มีหน้าที่ความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ค่อนข้างสูงเกี่ยวกับงานธุรการและงานสารบรรณที่มีลักษณะค่อนข้างยาก ปฏิบัติงานโดยไม่จำเป็นต้องมีการกำกับ ตรวจสอบ หรือแนะนำและปฏิบัติหน้าที่ อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น ร่างโต้ตอบ บันทึก ย่อเรื่อง ประมวล รายงานที่ต้องใช้ความรู้ทางเทคนิคหรือวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานช่างสาขาต่างๆ วิทยาศาสตร์หรือเศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ การรวบรวม การตรวจสอบ ติดตาม แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการ เก็บ รักษาทรัพย์สินและเอกสารสำคัญทางราชการ การรวบรวมข้อมูลหรือจัดเตรียมเอกสารและจัดบันทึกรายงานการประชุม การตอบปัญหา ชี้แจงเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ฝึกอบรมและให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงาน แก่เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

### ภารกิจ สารระความรู้ และ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

1. วิเคราะห์ วางแผนจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและการบริหารงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา ให้สามารถดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. วิเคราะห์สภาพของกลุ่มและออกแบบระบบงานสารบรรณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับงาน สารบรรณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมกลุ่มและหัวหน้ากลุ่ม
4. ประสานงานกับกลุ่มอื่นในสำนักงาน หน่วยงานและสถานศึกษาในงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารกลุ่ม
5. ประสานดำเนินการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของกลุ่ม ให้ครู บุคลากรทางการ ศึกษา และประชาชนทั่วไปทราบ
6. จัดทำระบบสารสนเทศของกลุ่ม
7. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่ม
8. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

### 2.3.2 งานวัดและประเมินผลการศึกษา มีหน้าที่และรับผิดชอบปฏิบัติงานดังนี้

#### 1) งานส่งเสริมการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง

โดยศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูให้ใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลในสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ รูปแบบ วิธีการในการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลในสถานศึกษา จัดทำคู่มือการวัดผลเทียบโอนผลการศึกษาศำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

#### 2) งานส่งเสริมเสริมและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ รวบรวม

ศึกษา วิเคราะห์ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีผู้จัดทำแล้ว คัดเลือกให้เหมาะสมกับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมด้านต่อไปนี้ (1) เครื่องมือวัดและประเมินผลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ (2) เครื่องมือวัดผลและประเมินผลตามประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (3) เครื่องมือวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง (4) เครื่องมือวัดผลและประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (5) เครื่องมือวัดผลและประเมินผลความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์ และการเขียน สื่อความ (๖) บริการเครื่องมือวัดและประเมินผลทางการศึกษาแก่สถานศึกษา

#### 3) งานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่

(1) ศึกษา วิเคราะห์ แนวทาง ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการศึกษา (2) ดำเนินการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการศึกษา (3) จัดทำรายงาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการศึกษา (4) เผยแพร่ผล การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการศึกษา

#### 4) งานทดสอบทางการศึกษา ได้แก่ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับระบบ วิธีการ

เครื่องมือวัดและประเมินผล การศึกษา วางแผนการทดสอบทางการศึกษา ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดแนวทางในการทดสอบทางการศึกษา ให้สอดคล้องตามที่กระทรวงศึกษาธิการและสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติกำหนด ประสานความร่วมมือกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการทดสอบทางการศึกษาและให้บริการสอบวัดความรู้ ความสามารถให้กับนักเรียน พัฒนาคั้งข้อสอบ จัดสร้างโปรแกรมเก็บข้อมูลคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.3.3 งานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบการบริหารจัดการศึกษา มีหน้าที่และรับผิดชอบปฏิบัติงานดังนี้

#### 1) งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ รวบรวม

จัดทำ ระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพัฒนาระบบการนิเทศ ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของการนิเทศ จัดทำแผนการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศ ดำเนินการนิเทศโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้ (1) การนิเทศโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ ส่งเสริมการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ครูเป็นผู้สร้างกัลยาณมิตรการนิเทศภายใน ส่งเสริมเครือข่ายการนิเทศครูต้นแบบ ครูแกนนำ

#### 2) งานส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ประสานการ

จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับเครือข่ายการนิเทศในเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำแผนการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศโดยกลุ่มโรงเรียน ดำเนินการและร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนพัฒนาเครือข่ายการนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย พัฒนาห้องเรียนหรือสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดตั้งและดำเนินการในรูปแบบของเครือข่ายชุมชน จัดเวทีวิชาการให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดเครือข่ายบุคคล เช่น ครูแกนนำ ครูต้นแบบ เป็นต้น จัดทำสรุปรายงานและเผยแพร่เทคนิค วิธีการ สื่อ เครื่องมือหรือรูปแบบเครือข่ายการนิเทศ

3) งานนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการนิเทศและติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์และจัดทำเกณฑ์ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สรุปผลการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล รายงานผล และเผยแพร่

4) งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา ได้แก่ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาเครือข่ายการนิเทศ สนับสนุน ส่งเสริม และเผยแพร่การวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา

2.3.4 งานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่และรับผิดชอบปฏิบัติงาน ดังนี้

1) งานส่งเสริมการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ ศึกษาาระบบหลักเกณฑ์ วิธีการ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตลอดจน กฎเกณฑ์ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ศึกษา ค้นคว้า หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาแล้วนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรทุกคน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานระดับสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน/ ท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการแปลผลและตัดสินการผ่านมาตรฐาน ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่บนพื้นฐานการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วม

2) งานตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ จัดทำระบบการตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการประเมินตนเอง ร่วมกับสถานศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อนหาจุดพัฒนาและนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงสถานศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐาน จัดตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐานอย่างเป็นระบบ จัดตั้งคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการตรวจสอบ วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดทำระบบสารสนเทศผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดทำเอกสารเผยแพร่สถานศึกษาตัวอย่างที่ผ่านการประเมินมาตรฐาน จากคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษา

3) งานส่งเสริมและประสานงานการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาประเมินตนเองและจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา พิจารณาให้ข้อเสนอแนะกับสถานศึกษาในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประสานงานกับสถานศึกษาที่มีความพร้อมรับการประเมินภายนอก เพื่อเสนอรายชื่อสถานศึกษาต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เมื่อถึงกำหนดการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ประสาน ติดตามผลการประเมินภายนอก เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย มาตรฐานการประกันคุณภาพ ภายในและภายนอกสถานศึกษาของแต่ละหน่วยงาน ส่งเสริม สนับสนุน และหรือร่วมกับสถานศึกษาดำเนินการวิจัยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำผลการวิจัยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และนำผลมาใช้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3.5 งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ มีหน้าที่และรับผิดชอบปฏิบัติงานดังนี้

1) งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ ศึกษานโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางในการจัดการศึกษาปฐมวัย ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ในรูปแบบที่เหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษา โดยพัฒนาครู ผู้บริหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการศึกษาปฐมวัย และดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาปฐมวัย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2) งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ศึกษา รวบรวมข้อมูลและจัดทำระบบสารสนเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้ (1) ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร (2) รวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร พัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียน 2 ภาษา โรงเรียนตามแนวพุทธ เป็นต้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการ วิจัยในชั้นเรียนและการนิเทศภายใน ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา และนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนา

3) งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ได้แก่ ศึกษานโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางในการจัดการศึกษาการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ศึกษาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ในรูปแบบที่เหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษา โดยพัฒนาครู ผู้บริหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ และกระเนินการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่าง



ต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาพิเศษผู้ด้อยโอกาส และมีความสามารถพิเศษ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

4) **งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้** ได้แก่ ศึกษาสภาพปัญหา งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ดำเนินการวิจัยการบริหารหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ของครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เผยแพร่ผลงานการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ นำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนางานการบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

**2.3.6 งานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา** มีหน้าที่และรับผิดชอบ ปฏิบัติงานดังนี้

1) **งานส่งเสริม พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา** ได้แก่ ศึกษาความต้องการสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ดำเนินการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี รวมทั้งสื่อต้นแบบของหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือตามความต้องการของสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครู ผู้บริหาร ให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี นิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2) **งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี ทางการศึกษา** ได้แก่ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อต้นแบบ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาที่ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนผลการวิเคราะห์ วิจัย นำไปใช้และเผยแพร่ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

**2.3.7 งานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา** มีหน้าที่และรับผิดชอบปฏิบัติงานดังนี้

1) **งานพัฒนาระบบข้อมูล และสารสนเทศ** ได้แก่ ดำเนินการให้มีฐานข้อมูลด้านวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ และบริหารงานทั่วไป ของเขตพื้นที่การศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ และบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป ในระบบฐานข้อมูล ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เผยแพร่ข้อมูลในระบบเครือข่ายและ Internet รายงานผลการวิเคราะห์ ข้อมูลต่อคณะกรรมการ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

2) **งานวางแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา** ได้แก่ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำแผนยุทธศาสตร์ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา เสนอแผนยุทธศาสตร์ต่อคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ประสานงานกับคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา เพื่อดำเนินการตามแผน

3) **งานรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา** ได้แก่ รวบรวม ประมวล วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา จัดทำสรุปและรายงานผลการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาต่อคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

### 3. คำจำกัดความ (Definition)

#### 3.1 งานกลุ่มสาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ เพื่อจะช่วยให้บรรลุคุณภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

กลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง กลุ่มขององค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามศาสตร์ต่างๆ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 8) ภาษาต่างประเทศ

มาตรฐานการเรียนรู้ (Content standards/Academic standards/Learning standards หมายถึง คุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัยและใช้สำหรับผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดดังกล่าว อยู่บนฐานความเชื่อที่ว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันได้

ตัวชี้วัด (Indicators) หมายถึง สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดมีลักษณะเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมในการนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา การเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน โดยทั่วไปจะมีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการตรวจสอบผู้เรียนเป็นระยะๆ เพื่อการพัฒนาไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ การกำหนดตัวชี้วัด ดังกล่าวนั้น ในระบบการศึกษาบางแห่งอาจกำหนดไว้เป็นช่วงๆ ทุก 3-4 ปี แต่บางแห่งอาจกำหนดทุกระดับชั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับบริบทการศึกษาแต่ละแห่ง (สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา , 2553)

งานกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนางานสถานศึกษาหรือครูผู้สอนในด้านการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามศาสตร์ต่างๆ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 8) ภาษาต่างประเทศ

#### 3.2 งานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา

ภาคีเครือข่าย หมายถึง กลุ่มบุคคล องค์กรที่มีเป้าหมายร่วมกัน มารวมตัวกันด้วยความสมัครใจ เพื่อทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย (ร่วมคิด / วางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมินผล) โดยมีความสัมพันธ์แนบแน่น มีความเสมอภาค และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

งานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ในรูปของภาคีเครือข่าย ในการทำงานร่วมกัน กลุ่มสถานศึกษาในลักษณะของเครือข่ายในด้านการประสานงาน (Coordination) ความร่วมมือ (Cooperation) การทำงานร่วมกัน (Collaboration) และการมีส่วนร่วม (Participation) ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานของสถานศึกษาครอบคลุม 4 ภาระงาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

### 3.3 งานพิเศษ งานโครงการ

งานพิเศษ งานโครงการ เป็นกิจกรรมที่ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวกับงานพิเศษที่ไม่ใช่งานตามมาตรฐานตำแหน่ง รวมถึงโครงการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา